

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
2008-ci il 22 avqust tarixli 299s nömrəli
Sərəncamı ilə **təsdiq edilmişdir**

Azərbaycan Respublikasında nadir geoloji obyektlərin qorunması və davamlı istifadəsinə dair 2009-2012-ci illər üzrə

T Ə D B İ R L Ə R P L A N I

1. Giriş

Azərbaycan Respublikasında təbii irs obyektlərinin qorunması sahəsində ardıcıl olaraq müvafiq tədbirlər həyata keçirilir. Dövlət təbiət qoruqları və yasaqlıqları, milli parklar, təbiət (zooloji, dendroloji) parkları, nəbatat bağları yaradılır. Hal-hazırda Azərbaycan Respublikasının ərazisində 8 milli park, 15 dövlət təbiət qoruğu və 20 dövlət təbiət yasaqlığı mövcuddur.

Təbii irsin tərkib hissələrindən biri də nadir geoloji obyektlərdir (NGO). Nadir geoloji obyektlər dedikdə elmi, mədəni və tarixi əhəmiyyət kəsb edən, mühafizə olunan və mühafizəsinə ehtiyac duyulan geoloji obyektlər nəzərdə tutulur. Azərbaycan Respublikasının ərazisi Alp qırışıqlıq qurşağına daxildir və mürəkkəb tektonik quruluşla səciyyələnir. Son 13-15 min il ərzində bu ərazidə baş verən geoloji-geomorfoloji proseslər, özünəməxsus iqlim şəraiti, Xəzər dənizinin səviyyəsinin kəskin dəyişmələri və s. burada relyefin nadir formalarını yaradıb. Diyarımız, həmçinin «keçmişin daş tarixi»ni - qlobal təbii fəlakətlər, yer qabığının deformasiyası, suyun və küləyin geoloji işi, iqlimin dəyişməsi, qədim flora və fauna haqqında məlumatları özündə təcəssüm etdirən «daş dünyası» ilə zəngindir. Bütün bunlar və digər amillər nadir geoloji obyektlərin müstəsna əhəmiyyətini və onun konservasiyasının zəruriliyini şərtləndirir.

«Yerin təki haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 25-ci maddəsinə əsasən, nadir geoloji obyektlər, yəni xüsusi elmi və mədəni əhəmiyyətə malik nadir geoloji açılışlar, mineraloji törəmələr, paleontoloji obyektlər və yer təkinin bu qəbildən olan digər sahələri müəyyən olunmuş qaydada geoloji qoruqlar, dövlət yasaqlıqları, təbiət və mədəniyyət abidələri elan edilə bilər. «Azərbaycan SSR-in təbiət abidələrinin mühafizəsi haqqında» Azərbaycan KP MK-nın və Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin 1982-ci il 16 mart tarixli 167 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş dövlət mühafizəsinə götürülən geoloji (paleontoloji) obyektlərin siyahısında cəmi 37 geoloji təbiət abidəsi göstərilmişdir: dağlar (4), sıldırım qayalar (2), dərələr (2), mağaralar (10), qazıntı fauna və floranın tapıldığı yerlər (3), palçıq vulkanları (4) və sair. 25 il bundan əvvəl qəbul olunan bu sənəd artıq geoloji obyektlərin konservasiyasına qoyulan müasir tələblərə cavab vermir. Sənəddə göstərilən obyektlərdən bəziləri təbii proseslər (sürüşmələr, eroziya və s.)

və antropogen fəaliyyət nəticəsində itib və ya zədələnib, digərləri (Füzuli rayonunda Azıx və Tağlar mağaraları, Şuşada Xan və Qahal mağaraları, Kəlbəcər rayonunda sütunvari bazalt ayrılımları və s.) Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində yerləşir, bəziləri isə formal olaraq mühafizə edilir (hasara alınmayıb, mühafizə zonasına malik deyil, monitoring sistemi ilə əhatə olunmayıb və s.).

Bundan başqa, metodiki baxımdan sözügedən siyahının özündə çox mühüm çatışmazlıqlar vardır. Birincisi, o, geomorfoloji NGO ilə həddindən artıq «doludur» (təxminən 60 faizdir), halbuki, stratigrafik NGO 10 faiz, paleontoloji NGO 8 faiz təşkil edir, mineraloji, hidrogeoloji, mədən-petroqrafik, tarixi-dağ-mədən geoloji və digər NGO isə yalnız vahid obyektlərlə təmsil olunub. İkincisi, o, Azərbaycanın zəngin geoloji obyektlərini heç də tam əks etdirmir. Son illər mühafizə olunan NGO-nun qorunması üçün dövlət tərəfindən bir sıra tədbirlər həyata keçirilib. «Yanar dağ» dövlət tarix-mədəniyyət və təbiət qoruğu, Bakı və Abşeron yarımadasının palçıq vulkanları qrupu Dövlət Təbiət Qoruğu yaradılmışdır. Lakin bu ümumi mənzərəni dəyişmir, çünki ilkin məlumatlara görə, mühafizə olunan və mühafizəsinə ehtiyac duyulan geoloji obyektlər Azərbaycan Respublikasında 100-dən artıqdır (xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərində yerləşənlər də daxil olmaqla).

Eyni zamanda, aydındır ki, NGO-nun mühafizə olunanlar sırasına daxil edilməsi öz-özlüyündə onların qorunmasını tam təmin etmir. Əsasən, antropogen fəaliyyət nəticəsində həm təbiət abidəsi statusu olan, həm də mühafizəyə təklif edilən bir çox obyektlər bütövlükdə və ya qismən dağılma təhlükəsi altındadır.

Təqdim olunan Tədbirlər Planı (bundan sonra - Plan) göstərilən problemlərin həllinə dair kompleks tədbirlərin 2009-2012-ci illər ərzində həyata keçirilməsini nəzərdə tutur.

Planın əsas istiqamətləri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 24 mart tarixli 1368 nömrəli «Azərbaycan Respublikasında bioloji müxtəlifliyin qorunması və davamlı istifadəsinə dair Milli Strategiya və Fəaliyyət Planı»nın təsdiq edilməsi haqqında» və 2006-cı il 30 mart tarixli 1396 nömrəli «Ətraf mühitin mühafizəsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının qoşulduğu beynəlxalq konvensiya və sazişlərdən irəli gələn məsələlər sahəsində əlavə tədbirlər haqqında» sərəncamlarının müddəalarına uyğundur.

2. Planın məqsədi

Planın əsas məqsədi nadir geoloji obyektlərin zəmanətli qorunması və səmərəli istifadəsini və onların gələcək nəsillərə çatdırılmasını təmin etməkdən ibarətdir. Bu məqsədə nail olmaq üçün qarşıda duran əsas vəzifələr effektiv və daim fəaliyyət göstərən təşkilati, elmi-tədrisi, ekoloji, maarifçilik, mühafizə və digər tədbirlər sisteminin və institutların yaradılmasıdır.

3. Planın əsas istiqamətləri

Plan çərçivəsində işlərin əsas istiqamətləri aşağıdakılardır:
geokonservasiyanın metodiki əsaslarının işlənilib hazırlanması;

nadir geoloji obyektlərin qorunması və davamlı istifadəsinə dair işlərin informasiya, təşkilatı, kadr və maliyyə təminatı;

mühafizə olunan nadir geoloji obyektlərin inventarlaşdırılması və yenilərinin (mühafizəsi təklif olunanlar) aşkarlanması;

Azərbaycanda məhv olma təhlükəsi altında olan geoloji (paleontoloji) obyektlərin *ex-situ* qorunması;

geoloji obyektlərlə bağlı mədəni dəyərlər və ənənələrin saxlanılmasını xüsusi qeyd etməklə, əhalinin ekoloji təhsilinin və maarifləndirilməsinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi;

nadir geoloji obyektlərin dağılma təhlükəsinin analizi;

geokonservasiya sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi;

Azərbaycanın ayrı-ayrı nadir geoloji obyektlərinin beynəlxalq səviyyədə tanınması;

qorunmasına zərər vurmada obyektlərin səmərəli və təhlükəsiz (elmi, təhsil, turizm və digər məqsədlərlə) istifadəsi yollarının axtarılması;

nadir geoloji obyektlərin yerləşdiyi ərazilərdə mühafizə tədbirlərinin gücləndirilməsi;

Azərbaycanın təbii irsinin qorunmasına dair işlərdə ictimaiyyətin fəal iştirakı üçün şəraitin yaradılması.

4. Gözlənilən nəticələr

Planın həyata keçirilməsi prosesində aşağıdakı əsas nəticələrin alınması gözlənilir:

yeni aşkarlanmış nadir geoloji obyektlər nəzərə alınmaqla xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin və obyektlərinin dövlət kadastrının dəqiqləşdirilməsi;

monoqrafiya, məlumat kitabçası (kataloq), xəritə (GIS-texnologiyasından istifadə etməklə yerinə yetirilən), İnternetdə tematik veb-saytın yaradılması (azərbaycan, ingilis və rus dillərində Azərbaycanın nadir geoloji obyektləri haqqında tam məlumat bazasını əhatə edən) və Azərbaycanda geokonservasiyanın müasir səviyyəsini özündə əks etdirən digər çap, kartoqrafik və elektron materialların hazırlanması;

funksiyalar və həll olunacaq məsələlər dəqiq bölünməklə, vahid proqram çərçivəsində bütün əlaqədar nazirlik, idarə və ictimai təşkilatların fəaliyyətinin koordinasiyası, müvafiq istiqamətdə kadrların hazırlanması və ixtisaslarının artırılması;

monitorinq də daxil olmaqla, nadir geoloji obyektlərin etibarlı mühafizə sisteminin yaradılması;

geokonservasiya sahəsində dünyanın aparıcı mütəxəssisləri və təşkilatları ilə möhkəm və uzunmüddətli əlaqələrin qurulması;

geoloji obyektlərlə bağlı xalqın mədəni dəyərləri və adətlərinin qorunub saxlanılması;

nadir geoloji obyektlərin dağılma təhlükəsinin neytrallaşdırılması ilə bağlı praktiki tədbirlərin işlənilib hazırlanması;

xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinə və obyektlərinə dair normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi üçün təkliflərin hazırlanması;

mühafizə olunan nadir geoloji obyektlərin ekoloji turizm sahəsinə cəlb edilməsinə dair təkliflərin hazırlanması;

Azərbaycanın bəzi nadir geoloji obyektlərinin YUNESKO-nun «Ümumdünya Mədəni və Təbii İrs Fondunun Siyahısı»na salınmasına dair əsaslandırılmış təkliflərin hazırlanması.

5. Planın maliyyələşdirilməsi

Planın maliyyələşdirilməsi müvafiq illər üzrə icraçı təşkilatlar üçün dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş vəsaitlər, aidiyyəti təşkilatların öz vəsaitləri, daxili və xarici investorların vəsaiti, sponsor dəstəyi, qrantlar və qanunvericiliklə qadağan olunmayan digər vəsaitlər hesabına həyata keçirilir.

6. Planın həyata keçirilməsi üzrə Tədbirlər

Sıra N-si	Tədbirlərin adı	İcraçılar	İcra müddəti (illər üzrə)
1	2	3	4
1. Nadir geoloji obyektlərin mühafizəsi (geokonservasiya) ilə bağlı xarici təcrübənin təhlili və onun Azərbaycanda istifadəsi imkanlarının öyrənilməsi			
1.1.	Geokonservasiya sahəsində aparıcı xarici ölkələrin təcrübəsinin təhlili.	Milli Elmlər Akademiyası,	2009
1.2.	Xarici təcrübədən Azərbaycan Respublikasında istifadə imkanlarının öyrənilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	
2. Geokonservasiyanın metodiki əsaslarının işlənilib hazırlanması			
2.1.	NGO-nun təsnifatının işlənilib hazırlanması	Milli Elmlər Akademiyası, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2009-2010
2.2.	Əhəmiyyət dərəcəsinə görə NGO kateqoriyalarının müəyyən olunması. NGO-nun qorunma dərəcəsinin qiymətləndirilməsi		
2.3.	Dəyəri, əhəmiyyəti və qorunma dərəcəsindən asılı olaraq NGO mühafizəsinin hüquqi rejiminin müəyyən olunması		
2.4.	İqlimi, antropogen və digər amillərin təsiri nəticəsində NGO-nun dağılma riskinin qiymətləndirilməsi		
3. Nadir geoloji obyektlərin qorunması və istifadəsi üzrə işlərin informasiya təminatı			
3.1.	«Azərbaycanın təbii irsi» elmi monoqrafiyasının və «Azərbaycanın nadir geoloji obyektləri» məlumat kitabçasının (kataloqun) hazırlanması və nəşri	Milli Elmlər Akademiyası, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2011-2012
3.2.	İnternetdə Azərbaycanın nadir geoloji obyektləri barədə tam məlumat bazasını özündə əks etdirən tematik veb-saytın yaradılması (azərbaycan, ingilis və rus dillərində)		
3.3.	«Azərbaycanın mühafizə olunan və mühafizəsi təklif olunan nadir geoloji obyektləri» xəritəsinin tərtibi		
3.4.	Kütləvi informasiya vasitələrində elmi və elmi-kütləvi jurnallarda geokonservasiya problemlərinin vaxtaşırı işıqlandırılması.		
4. Nadir geoloji obyektlərin qorunması və istifadəsi üzrə işlərin təşkilatı və kadr təminatı			
4.1.	Azərbaycanın nadir geoloji obyektlərinin öyrənilməsi, qorunması və istifadəsi üzrə uzunmüddətli dövlət strategiyasının işlənilib hazırlanması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2009 -2012
4.2.	Ali təhsil müəssisələrində «Geoekologiya» ixtisası üzrə tədris proqramına illik dərs yükü çərçivəsində «Nadir geoloji obyektlərin mühafizəsi» adlı yeni fənnin daxil edilməsi. Bu kursa dair tədris-metodiki vəsaitin hazırlanması	Təhsil Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2010-2011
4.3.	Geokonservasiya menecmenti sahəsində alimlərin və mütəxəssislərin ixtisaslarının artırılması üçün trening-kursların təşkili	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2010-2011
4.4.	Xarici təcrübəni öyrənmək və ondan Azərbaycanda istifadə etmək üçün Rusiya, Türkiyə, Avropa İttifaqı ölkələrinin aparıcı elmi mərkəzlərində gənc mütəxəssislərin təcrübə keçməsinin, konfrans və seminarların təşkili		
4.5.	Müvafiq profilli elmi təşkilatların tematik planlarında geokonservasiya üzrə işlərin spektrinin genişləndirilməsi. Bu istiqamətdə yüksəkixtisaslı kadrların hazırlanması	Milli Elmlər Akademiyası, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2011-2012

1	2	3	4
5. Dövlət tərəfindən mühafizə olunan nadir geoloji obyektlərin inventarizasiyası			
5.1.	Dövlət mühafizəsinə götürülmüş geoloji (paleontoloji) obyektlərin siyahısına salınmış NGO-nun vəziyyətinin öyrənilməsi üçün ekspedisiyanın (çöl işlərinin) təşkili	Milli Elmlər Akademiyası, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2009-2011
5.2.	Ekspedisiya (çöl işləri) zamanı toplanmış materialın təhlili; qorunma dərəcəsinin NGO-nun ilkin müəyyən edilmiş parametrlərinə (əhəmiyyət dərəcəsi, rəng, kateqoriya) uyğunluğunun qiymətləndirilməsi və s.	Milli Elmlər Akademiyası, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2010-2011
5.3.	Mühafizə rejiminin gücləndirilməsinə ehtiyacı olan NGO-nun aşkarlanması (xüsusilə beynəlxalq və respublika əhəmiyyətli), zədələrin aradan qaldırılması və digər geokonservasiya tədbirlərinin görülməsi		
5.4.	Xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin və obyektlərinin dövlət kadastrında dövlət tərəfindən mühafizə olunan NGO-nun hissəsinə dəyişikliklərin edilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2011
6. Mühafizəsi təklif olunan nadir geoloji obyektlərin inventarlaşdırılması			
6.1.	Mühafizəsi təklif olunan yeni NGO-nun aşkarlanması məqsədi ilə ekspedisiya (çöl) işlərinin təşkili. Toplanmış materialların təhlili	Milli Elmlər Akademiyası, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2009-2012
6.2.	Yeni NGO-lar sırasından ilk növbədə mühafizəyə ehtiyacı olan obyektlərin seçilməsi (xüsusilə beynəlxalq və respublika əhəmiyyətli)	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2010-2011
6.3.	Mühafizəsi təklif olunan və mühafizə olunan NGO-nun yeni metodiki əsasda xəritəyə alınması, kompüter məlumat bazasının tərtib edilməsi, pasportlaşdırılması və s.	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2010-2012
6.4.	Mühafizəsi təklif olunan, o cümlədən xüsusi mühafizə olunan ərazilərdə yerləşən (dövlət təbiət qoruqları və yasaqlıqları, milli parklar və s.) NGO-ya «təbiət abidəsi» statusunun verilməsinə dair təkliflərin işlənilib hazırlanması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2011
7. Nadir geoloji obyektlərin qorunması və səmərəli istifadəsi sahəsində mühafizə tədbirlərinin gücləndirilməsi			
7.1.	Mühafizə olunan NGO-nun və mühafizəsi təklif olunan NGO-nun (müvafiq statusu aldıkları təqdirdə) geokonservasiyasına dair zəruri tədbirlərin hazırlanması və həyata keçirilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2009-2011
7.2.	NGO-nun yerləşdiyi ərazilərdə mühafizəyə nəzarətin gücləndirilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2009-2012
7.3.	Azərbaycan ərazisində bütün NGO-nu əhatə edən monitoring sisteminin yaradılması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2010-2011
8. Geoloji (paleontoloji) obyektlərin ex-situ qorunması			
8.1.	Məhv olma və itmə təhlükəsi altında olan nadir geoloji (paleontoloji) obyektlərin ex-situ qorunması işində H. Zərdabi adına Təbiət Tarixi Muzeyinin və Azərbaycan Geologiya Muzeyinin rolunun artırılması	Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi	2010-2012

1	2	3	4
9. Geokonservasiya sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi			
9.1.	İnformasiya mübadiləsi, birgə layihələrin yerinə yetirilməsi və s. daxil olmaqla, MDB və digər dövlətlərin aparıcı elmi müəssisələri ilə əməkdaşlığının genişləndirilməsi	Milli Elmlər Akademiyası	2009-2012
9.2.	«Geoloji obyektlərin ümumdünya ilkin siyahısı»nın (Global Indicative List of Geological Sites) tərtibini əlaqələndirən NGO üzrə Beynəlxalq İşçi Qrupu (Global Geosites Working Group) ilə əlaqələrin yaradılması	Milli Elmlər Akademiyası, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2010
9.3.	Geokonservasiya problemi ilə məşğul olan azərbaycanlı alim və mütəxəssislərin nadir geoloji obyektlərin qorunması üzrə Avropa Assosiasiyasının (ProGEO) keçirdiyi tədbirlərdə iştirakının təmin edilməsi	Milli Elmlər Akademiyası, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2010-2012
10. Əhalinin ekoloji təhsilinin və maarifləndirilməsinin keyfiyyətinin artırılması			
10.1.	NGO-nun yerləşdiyi ərazilər də daxil olmaqla, xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərində məşğələlərin keçirilməsi, tədris təcrübəsinin aparılması və təcrübə əldə edilməsi üçün lazımı şəraitin yaradılması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi	2009-2012
10.2.	Geokonservasiya problemi üzrə maarifləndirici xarakterli materialların sistemləşdirilməsi və onun xülasə şəklinə verilməsi	Milli Elmlər Akademiyası, Təhsil Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2011-2012
10.3.	NGO-nun qorunması və istifadəsinə həsr olunmuş və tədris materialı funksiyasını yerinə yetirən sənədli filmlərin, reklam çarxlarının, bukletlərin, poçt markalarının və s. hazırlanması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası, «Televiziya və Radio Verilişləri» QSC, Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi	2011-2012
11. Geoloji obyektlərlə bağlı mədəni dəyərlərin və ənənələrin qorunması (NGO mədəni-təbii irsinin bir hissəsi kimi)			
11.1.	Mühafizəsi təklif olunan NGO arasından mədəni-təbii irs obyektlərinin seçilməsi, onların qorunması və davamlı istifadəsinə dair təkliflərin hazırlanması	Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2010-2011
11.2.	«Təbii irs və mədəniyyət» mövzusunda fototəsviri sənət sərgisinin və məqalələr müsabiqəsinin keçirilməsi	Milli Elmlər Akademiyası, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2010-2012
11.3.	Təhlükəyə və deqradasiyaya məruz qalan mədəniyyət əhəmiyyətli NGO-nun müəyyənləşdirilməsi, bərpa imkanlarının qiymətləndirilməsi və inkişafına dair təkliflərin hazırlanması	Milli Elmlər Akademiyası, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2010-2012
12. Nadir geoloji obyektlərin dağılma təhlükələrinin təhlili və onların aradan qaldırılması tədbirləri			
12.1.	İqlim, geoloji, texnogen və digər amillər nəticəsində NGO-nun dağılma təhlükələrinin təhlili	Milli Elmlər Akademiyası	2009-2012

1	2	3	4
12.2.	NGO-ların vəziyyətinə zərərli təsir göstərməyən və yerli əhali üçün yeni iş yerlərinin açılmasına imkan yaradan alternativ fəaliyyət növlərinin inkişafı yolu ilə NGO-nun qorunmasını və davamlı istifadəsini təmin edən təkliflərin hazırlanması və həyata keçirilməsi	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, İqtisadi İnkişaf Nazirliyi	2010-2012
13. Nadir geoloji obyektlərin turizm sahəsinə cəlb edilməsi			
13.1.	Turizm sənayesində nadir geoloji obyektlərdən istifadə imkanlarının araşdırılması	Milli Elmlər Akademiyası, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	2009-2010
13.2.	Rekreasiya məqsədi ilə NGO-lara tələblərin müəyyənləşdirilməsi	Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2010
13.3.	Rekreasiya obyektlərinə qoyulan tələblərə cavab verən NGO-nun seçilməsi; seçilmiş NGO-ya yeni turist marşrutlarının təşkilinə dair təkliflərin hazırlanması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2010-2011
14. Ayrı-ayrı nadir geoloji obyektlərin beynəlxalq səviyyədə tanınmasına yönəldilən tədbirlər			
14.1.	Ümumdünya İrs Mərkəzi tərəfindən nadir geoloji obyektlərə qoyulan tələblərin təhlili	Milli Elmlər Akademiyası, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2009
14.2.	Potensial beynəlxalq əhəmiyyətli NGO-nun aşkarlanması imkanı baxımından Azərbaycanın geoloji obyektlərinin təhlili	Milli Elmlər Akademiyası	2009-2012
14.3.	YUNESKO-nun Ümumdünya Mədəni və Təbii İrs Fondunun Siyahısına, eləcə də «Geoloji obyektlərin ilkin ümumdünya Siyahısı»na seçilmiş NGO-ların salınması üçün lazımı sənədlərin hazırlanması	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası	2010-2011